

Samband íslenskra sveitarfélaga

**SAMSKIPTIN VIÐ RÍKIÐ
OG
HAGSTJÓRNARSAMNINGUR**

**FJÁRMÁLARÁÐSTEFNA SVEITARFÉLAGA
1.- 2. OKTÓBER 2009**

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri

SAMSKIPTIN VIÐ RÍKIÐ

- Stefnumörkun sambandsins grundvallartæki.
- Kynnt þingmönnum og forystumönnum stjórnarflokkanna strax eftir síðustu Alþingiskosningar.
- Aldrei áður hafa jafn margir þættir verið í stefnuyfirlýsingu ríkistjórnar sem rekja má beint til stefnumörkunar sambandsins.
- Viðhorfsbreyting í fjármálaráðuneytinu.

SAMSKIPTIN VIÐ RÍKIÐ

- Stefnumál sambandsins:
 - Verkaskipti
 - Samþætting áætlana
 - Efling sveitarstjórnarstigsins
 - Efnahagssamráð
 - Lögbinding samskiptareglna
 - Styrking tekjustofna
 - Efling lýðræðis
 - Siðareglur
 - Byggðamál til sveitarstjórnarráðuneytis

SAMSKIPTIN VIÐ RÍKIÐ

- Nefndir:
 - Jónsmessunefnd.
 - Tekjustofnanefnd.
 - Nefnd um endurskoðun jöfnunarsjóðs.
 - Samráðsnefnd um efnahagsmál.

- Samráðsfundir.

EFNAHAGSLEGT SAMRÁÐ

- Erindisbréf fyrir samráðsnefnd á sviði efnahagsmála.
- Þróun í fjármálum ríkis og sveitarfélaga.
- Ráðgjöf um fjármálalegar og efnahagslegar forsendur fjárhagsáætlana.
- Þróun aðferða og líkana fyrir ríki og sveitarfélög að spá fyrir um efnahagsleg áhrif ýmissa ákvarðana og áhrifavalda.
- Fjármálareglur og hagstjórnarsamningur.

AGS OG SJÁLFSSTJÓRNARRÉTTUR SVEITARFÉLAGA

- Í samningi við AGS eru skuldbindingar gagnvart sveitarfélögum.
- Náíð samstarf ríkis og sveitarfélaga og áætlanir og útgjöld sveitarfélaga þurfa taka mið af markmiðum um þjóðhagslegan stöðugleika.
- Sveitarfélög setji sér fjármálareglur er tryggji markmið um rekstrarafkomu og reisi skorður við skuldsetningu.
- Búið er að skerða sjálfstjórnarrétt sveitarfélaga.

RÍKISSTJÓRN OG STÖÐUGLEIKASÁTTMÁLI

- Samstarfsyfirlýsing ríkisstjórnar
 - Samskiptareglur ríkis og sveitarfélaga verði bundnar í lög til að stuðla að öguðum og formföstum samskiptum.
 - Efnahagssamráð ríkis og sveitarfélaga verði eft.
- Stöðugleikasáttmáli
 - Ríkisstjórnin og sambandið munu efla samstarf sitt á sviði efnahagsmála og styrkja samræmingu áætlanagerðar og þjóðhagsreikninga hins opinbera búskapar.
 - Ríki og sveitarfélög munu eiga með sér aukið samstarf um fyrirkomulag aðhaldsaðgerða og þróun afkomu beggja aðila.

ÁÆTLUN RÍKISSTJÓRNAR FRÁ JÚLÍ 2009

- **Sveitarfélög skuldbinda sig** til þess að afkoma þeirra verði í samræmi við þessa áætlun um jöfnuð í ríkisfjármálum á því tímabili sem áætlunin nær til.
- Þannig verði tryggt að afkoma sveitarfélaganna verði í jafnvægi yfir tímabilið og að sveitarfélög setji sér fjármála-reglur er tryggi markmið um rekstrarafkomu og reisi skorður við skuldsetningu sveitarfélaga í samræmi við markmið áætlunarinnar.

SVEITARSTJÓRNARLÖG

61. gr. 3. mgr.

Sveitarstjórn skal árlega gæta þess svo sem kostur er að heildarútgjöld sveitarfélags, þar með talin rekstrarútgjöld, fari ekki fram úr heildartekjum þess.

74. gr.

Leiði athugun eftirlitsnefndar í ljós að afkoma sveitarsjóðs er ekki í samræmi við 3. mgr. 61. gr. eða fjármál sveitarfélags stefni að öðru leyti í óefni skal nefndin aðvara viðkomandi sveitarstjórn og kalla eftir skýringum.

VEGVÍSIR AÐ GERÐ HAGSTJÓRNARSAMNINGS

- Sambandið hefur kallað eftir árlegum samningaviðræðum við ríkið um skiptingu tekna og útgjalda.
- Sveitarfélögin hafa sýnt ábyrgð og vilja vera þátttakendur en ekki einungis þiggjendur.
- Í samningi er litið á fjármál hins opinbera sem eina heild í hagstjórnarlegu tilliti.
- Markmið um þjóðhagslegan stöðugleika er lagt til grundvallar.
- Fjármál hins opinbera skulu vera í samræmi við ákveðin mörk og viðmið við hagstjórn landsins.

VEGVÍSIR AÐ GERÐ HAGSTJÓRNARSAMNINGS

- Fjármálareglur fyrir sveitarfélög með markmiðum um rekstrarafkomu og skuldsetningu.
- Forsendur við áætlanagerð taka mið af einni samræmdri heildarstefnu.
- Samstarf um lánamál og skuldastýringu ríkis og sveitarfélaga, og fyrirtækja í opinberri eigu, í samræmi við stöðu og stefnu í gjaldeyris- og gengismálum.
- Sameiginlegt kostnaðarmat á lögum og reglugerðum.

VIÐMIÐ ÁRSINS 2009 Í SAMNINGI VIÐ AGS

- Halli hins opinbera (frumjöfnuður):
-13,5% af vergri landsframleiðslu
- Vergar skuldir hins opinbera:
109% af vergri landsframleiðslu
- Sveitarfélögin eru enn „frjáls“ en matið var að þau gætu átt innan við 1%-stig af 13,5% halla og um 7%-stig af 109% skuldum.

VIÐMIÐ ÁRSINS 2010

- Áætlun ríkisstjórnar um halla eða afgang á frumjöfnuði ríkissjóðs frá júlí 2009:
 - - 7,7% af vergri landsframleiðslu 2009
 - - 1,3% af vergri landsframleiðslu 2010
 - +3,3% af vergri landsframleiðslu 2011
 - +6,5% af vergri landsframleiðslu 2012
 - +8,6% af vergri landsframleiðslu 2013

- Hver er hlutur sveitarfélaga?

LÍKLEGAR FORSENDUR FJÁRLAGAFRUMVARPS 2010

- 5-10% útgjaldaniðurskurður hjá ríkinu.
- Meðalverðbólga um 5%.
- Atvinnuleysi um og yfir 10%.
- Gengisvísitala áfram um 220-230.
- Skattahækkanir.
- 1,3% halli af um 1.550 ma.kr. vergri landsframleiðslu eða um 20 ma.kr.
- Launakostnaður?

HUGSANLEGAR FORSENDUR SVEITARFÉLAGA 2010

- Meðalverðbólga 5% og atvinnuleysi 10%.
- Gengisvísitala við lok ársins 220-230.
- 2% lækkun skatttekna?
- Skattabreytingar? Jöfnunarsjóður óbreyttur?
- Launakostnaðarbreytingar?
- Stöðugildi og laun?
- Rekstur í jafnvægi?
- Engin skuldaaukning?
- Áframhaldandi niðurskurður?

ÁBYRG OG SVEIGJANLEG SVEITARFÉLÖG

Sveitarsjóðir A-hluti	Fjárhagsáætl. 2009	Hlutfall af tekjum	Áætlun KBj. í nóv. 2008 v/2009	Hlutfall af tekjum
Tekjur	162,8	100%	158,9	100%
Laun og launatengd gjöld	85,0	52%	83,3	52%
Annar rekstrarkostnaður	67,8	42%	85,7	54%
Samtals rekstrargjöld	152,8	94%	169,0	106%
Framlegð¹⁾	10,0	6%	-10,1	-6%

- 1) Niðurstaða fyrir fjármagnsliði, afskriftir, breytingar á lífeyrisskuldbindingum og óreglulega liði.
- 2) Áætlun KBj. var byggð á spá Seðlabankans um ýmsar hagstærðir og miðuð við „óbreyttan” rekstur.
Allar fjárhæðir í milljörðum króna.

MUNU SVEITARFÉLÖGIN TAKA ÞÁTT?

- Sveitarfélögin eru ábyrg.
- Þau eru 77 sjálfstæðar einingar.
- Fjárhagsstaða þeirra er mjög mismunandi.
- Dugir að setja fjármálareglur?
- Dugir að gera hagstjórnarsamning?
- Þarf að beita umbun eða refsingu?
- Þarf að breyta lögum?
- Eru þau tilbúin til að senda mánaðarlegar fjárhagsupplýsingar?